

Comparison of EU and Slovak Requirements of Reports on Payments to Governments

Renáta Pakšiová

University of Economics in Bratislava
Faculty of Economic Informatics, Department of Accounting and Auditing
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovakia
E-mail: renata.paksiova@euba.sk

Abstract: Reporting and disclosure of information on payments to public authorities has become a new requirement for selected public interest entities in the Slovak Republic as well. The purpose of introducing these reports and provision and publication of relevant information was to provide the transparency of payments to public authorities by entities that use the country's natural resources. In the SR, they are entities of public interest engaged in mining industries or grubbing of natural forests which are subjects to the obligation to make public payments to public authorities and report it as part of the annual report with annual periodicity. The manner in which this information is published in the EU is governed by Directive of the European Parliament and of the Council no. 2013/34/EU. In the Slovak Republic the Act no. 431/2002 Coll. on Accounting as amended determines the specifications of the entities required to disclose this information, as well as the manner and content of the information disclose. The aim of this paper is to compare the requirements for reporting on payments to governments and public authorities in the EU and the Slovak Republic.

Keywords: Reports on Payments to Governments, Annual Report, Public Interest Entity, Extractive Industries, Grubbing of Natural Forests

JEL codes: D23, M00, M40, M48

1 Súčasný stav - úvod do problematiky

Záujem zainteresovaných strán, ako používateľov informácií sa stále viac orientuje aj na vplyv vlád a orgánov verejnej moci na podnikateľské prostredie (Oriskóová, 2018) v ekonomickom, sociálnom aj environmentálnom aspekte. Zvyšujú sa požiadavky na transparentnosť procesov nielen v podnikateľských subjektoch, ale aj v orgánoch verejnej moci. K zvýšeniu transparentnosti procesov platieb všeobecne prispievajú aj nové požiadavky na poskytovanie podrobnejších informácií o transferoch (Ondrušová, 2016) a aj požadovaných informácií vo výročnej správe (Lovciová, 2017) ako aj overovanie týchto informácií (Kareš, Kňazková, 2016). Súčasťou výročnej správy v SR je aj správa o platbách orgánom verejnej moci, ktoré musia zverejňovať už od roku 2017 za rok 2016 veľké účtovné jednotky, ktoré sú obchodnou spoločnosťou a subjektom verejného záujmu pôsobiacim v ťažobnom priemysle alebo v kľčovaní prirodzených lesov.

2 Metodológia a zdrojové údaje

Cieľom príspevku je analyzovať a porovnať požiadavky na zostavovanie a poskytovanie správ o platbách orgánom verejnej moci v SR a EÚ. Komparatívnou analýzou právnej úpravy v SR s požiadavkami smernice 2013/34/EÚ o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov v oblasti zostavovania a zverejňovania informácií podnikov o platbách vlád a orgánom verejnej moci sa pokúsime zistiť zhodu, či prípadné rozdiely v stanovení podnikov, ktorých sa povinnosti takehoto vykazovania týkajú, ako aj v rozsahu požadovaných informácií. V SR bude predmetom analýzy zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v z. n. p., ktorý zatiaľ ako jediný upravuje zostavenie a zverejnenie ročnej správy o platbách orgánom verejnej moci. Výsledky komparatívnej analýzy prístupu oboch úprav k špecifikácii účtovných jednotiek, ktoré majú povinnosť zostaviť a zverejniť ročnú správu o platbách orgánom verejnej moci, forme a obsahu tejto správy, spôsobu jej zverejnenia a výnimiek, ktoré sa jej zostavenia týkajú sú spracované v podobe prehľadných tabuliek.

3 Výsledky a diskusia

Porovnanie špecifikácie subjektov, ktoré majú povinnosť zostavovať a zverejniť ročnú správu o platbách orgánom verejnej moci podľa jednotlivých úprav je v tabuľke 1. Z ustanovení vyplýva, že pre určenie konkrétnych veľkostných kritérií dáva smernica do popredia individuálnu právnu úpravu konkrétnej krajiny. Rozdiel je identifikovaný predovšetkým u stanovených kritérií pre veľkú účtovnú jednotku v SR a EÚ.

Tabuľka 1 Porovnanie špecifikácie účtovnej jednotky, povinnej zostavovať a zverejňovať ročnú správu o platbách orgánom verejnej moci.

	Smernica 2013/34/EÚ v z. n. p.	Zákon č. 431/2002 Z. z. v z. n. p.
Určenie účtovnej jednotky	<p>S cieľom zabezpečiť vyššiu transparentnosť platieb vládam by veľké podniky a subjekty verejného záujmu pôsobiace v ťažobnom priemysle alebo v oblasti klčovania pralesov mali každoročne v samostatnej správe zverejňovať významné platby uhrádzané vládam v krajinách, v ktorých pôsobia. Takéto podniky pôsobia v krajinách bohatých na prírodné zdroje, najmä nerasty, ropu, zemný plyn a pralesy.</p> <p>„Subjekty verejného záujmu“ v kontexte správ o platbách sú podniky, ktoré:</p> <p>a) sa riadia právom členského štátu a ktorých prevoditeľné cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek členského štátu v súlade so smernicami EÚ,</p> <p>b) určili členské štáty ako subjekty verejného záujmu, napríklad podniky, ktoré sú dôležité z verejného hľadiska z dôvodu povahy ich podnikania, ich veľkosti alebo počtu zamestnancov;</p>	<p>Veľká účtovná jednotka, ktorá je obchodnou spoločnosťou a subjekt verejného záujmu, ktoré pôsobia v ťažobnom priemysle alebo v klčovaní prirodzených lesov, zostavujú a zverejňujú ročnú správu o platbách orgánom verejnej moci.</p> <p><i>Je to obchodná spoločnosť, ktorá pôsobí v ťažobnom priemysle alebo v klčovaní prirodzených lesov a zároveň je veľkou účtovnou jednotkou, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie (ďalej len „členský štát“), alebo účtovnú jednotku, ktorá najmenej dve po sebe idúce účtovné obdobia spĺňa aspoň dve z týchto podmienok:</i></p> <p>a) celková suma majetku presiahla 170 000 000 eur, pričom sumou majetku sa rozumie suma zistená zo súvahy v ocenení neupravenom o korekčné položky,</p> <p>b) čistý obrat presiahol 170 000 000 eur,</p> <p>c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov v jednotlivom účtovnom období presiahol 2 000.</p>
Veľký podnik/ Veľká účtovná jednotka	<p>Veľké podniky sú podniky, ktoré ku dňu, ku ktorému sa ich účtovná závierka zostavuje, prekročia aspoň dve z týchto troch kritérií:</p> <p>a) celková bilančná suma: 20 000 000 EUR;</p> <p>b) čistý obrat: 40 000 000 EUR;</p> <p>c) priemerný počet zamestnancov počas účtovného roka: 250.</p>	<p>Do veľkostnej skupiny veľkej účtovnej jednotky sa zatriedi účtovná jednotka, ktorá spĺňa aspoň dve z týchto podmienok:</p> <p>a) celková suma majetku presiahla 4 000 000 eur,</p> <p>b) čistý obrat presiahol 8 000 000 eur,</p> <p>c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia presiahol 50.</p>
Výnimky	<p>Táto povinnosť sa nevzťahuje na žiadny podnik, na ktorý sa vzťahuje právo členského štátu, ktorý je dcérskym alebo materským podnikom, ak sú splnené obidve tieto podmienky:</p>	<p>Povinnosť zostaviť a zverejniť správu o platbách nemá podnik z členského štátu, ktorý je materskou účtovnou jednotkou alebo dcérskou účtovnou jednotkou, ak materská účtovná jednotka podlieha právu niektorého členského štátu a poskytnuté platby sú</p>

a) materský podnik sa riadi právnymi predpismi členského štátu; a	zahrnuté v konsolidovanej správe o platbách orgánom verejnej moci (ďalej len „konsolidovaná správa o platbách“).
b) platby vládám zo strany takéhoto podniku sú zahrnuté do konsolidovanej správy o platbách vládám, ktorú tento materský podnik pripravuje v súlade s článkom 44.	

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Smernice 2013/34/EÚ a Zákona 431/2002 Z. z. v z. n. p.

Správa by mala pomôcť vládám krajín s bohatými zdrojmi uplatňovať zásady a kritériá EITI a zodpovedať sa svojim občanom za platby, ktoré tieto vlády prijímajú od podnikov pôsobiacich v ťažobnom priemysle alebo podnikov, ktoré kľučujú pralesy a lesy, vo svojej jurisdikcii. Iniciatívu EÚ sa zároveň dopĺňa akčný plán EÚ pre vynútiteľnosť práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve (EU FLEGT) a ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 995/2010 z 20. októbra 2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva, v ktorom sa od obchodníkov s výrobkami z dreva vyžaduje, aby s náležitou starostlivosťou zabránili vstupu ilegálneho dreva na trh Únie. (Smernica 2013/34/EÚ)

Výsledky komparatívnej analýzy ustanovení úprav týkajúcich sa formy správy, frekvencie zostavovania, obsahovej náplne, druhového členenia platieb, výnimiek a zverejnenia sú uvedené v tabuľke 2.

Tabuľka 2 Komparácia ustanovení o forme, obsahu a zverejnení správy o platbách

	Smernica 2013/34/EÚ v z. n. p.	Zákon č. 431/2002 Z. z. v z. n. p.
Ustanovenia právnej úpravy:	<i>Kapitola 10 Správa o platbách vládám</i>	§ 20a Ročná správa o platbách orgánom verejnej moci § 20b Obsah správy o platbách
Forma informácií/frekvencia	samostatná správa - <u>správa o platbách vládám</u> / ročne	Súčasť výročnej správy - <u>Ročná správa o platbách orgánom verejnej moci</u> / ročne
Obsah správy o platbách a druhy platieb	Obsah správy : 1. Akákoľvek platba, uskutočnená v priebehu účtovného roku, či už ako jednotlivá platba alebo ako viaceré súvisiace platby, sa v správe nemusí zohľadniť, ak je nižšia ako 100 000 EUR. 2. V správe sa zverejnia tieto informácie súvisiace s činnosťami opísanými v článku 41 bodoch 1 a 2 (<i>zahŕňajúcimi prieskum, predťažobný prieskum, objavenie, vývoj a ťažbu nerastov, ropy, zemného plynu alebo iných surovín v rámci ekonomických činností a činností v oblasti kľčovania pralesov</i>) a vzťahujúce sa na príslušný účtovný rok: a) celková suma platieb vykonaných v prospech každej vlády;	Správa o platbách obsahuje: a) celkovú sumu platieb poskytnutých jednotlivému orgánu verejnej moci v členení podľa druhu platby, b) platby vzťahujúce sa k projektu, ak je možné ich priradiť k projektu, ich celkovú sumu a celkovú sumu v členení podľa druhu platby; platby, ku ktorým je účtovná jednotka zaviazaná a nedajú sa priradiť k projektu, sa nemusia priradiť k projektu a môžu sa uviesť osobitne, plnením vrátane vyjadrenia ich peňažnej hodnoty, pričom sa zverejní aj obsah a rozsah nepeňažného plnenia a popíše sa, ako bolo vyjadrenie peňažnej hodnoty tohto plnenia určené,

	<p>b) celková suma podľa druhu platby, d) vyhlásenie štatutárneho orgánu vykonaných v prospech každej vlády; účtovnej jednotky podpísané c) ak sa tieto platby priradili oprávnenou osobou, že správa o konkrétnemu projektu, celková suma platbách poskytuje verný obraz o podľa druhu platby, vykonaných za platbách. každý takýto projekt a celková suma platieb za každý takýto projekt.</p> <p><i>Platby sa členia podľa druhu takto:</i> „platba“ je suma vyplatená v a) platba za ťažobné právo, peňažnej forme alebo v naturáliách za b) daň z príjmov právnických osôb činnosti opísané v článku 41 <i>bodoch 1</i> a obdobná daň, a 2, ktoré sú činnosťami tohto druhu: c) dividenda, a) produkčné nároky; d) licenčný poplatok, vstupný b) dane z príjmu, výroby alebo zisku poplatok a iná odplata z nájomnej spoločností s výnimkou spotrebných zmluvy, daní, ako sú napríklad daň z pridanej e) prémie za podpísanie zmluvy za hodnoty, daň z príjmu fyzických osôb nález a ťažbu, alebo daň z predaja; f) platba za zlepšenie c) licenčné poplatky; infraštruktúry. d) dividendy; e) prémie za podpísanie, nález a produkciu; f) licenčné poplatky, poplatky za nájom, vstupné poplatky a iné poplatky za licencie a/alebo koncesie; a g) platby za rozvoj infraštruktúry.</p>
Členenie platieb	<p>Správa by mala zahŕňať zverejnenie údajov podľa krajín a podľa projektov. Správa by mala zahŕňať druhy platieb porovnateľné s platbami, ktoré zverejňuje podnik zúčastňujúci sa iniciatívy pre transparentnosť v prírodzených lesoch. ťažobnom priemysle (EITI).</p> <p>Platby sa v správe o platbách uvádzajú v členení podľa štátov, v ktorých má účtovná jednotka prevádzku ťažby nerastných surovín alebo prevádzku kľčovania v prirodzených lesoch.</p>
Výnimky	<p>Akákoľvek platba uskutočnená ako jednotlivá platba alebo viaceré súvisiace platby sa v správe nemusí zohľadniť, ak je v priebehu účtovného roka nižšia ako 100 000 EUR. To znamená, že v prípade akéhokoľvek dojednaní o pravidelných platbách alebo splátkach (napr. poplatky za nájom) musí podnik zohľadniť úhrnnú sumu súvisiacich pravidelných platieb alebo splátok súvisiacich platieb pri určovaní toho, či sa v prípade týchto viacerých platieb dosiahol limit, a podľa toho, či sa požaduje zverejnenie.</p> <p>V správe o platbách sa nemusia zverejňovať platby jedného druhu v jednom štáte, ak ich súhrnná hodnota za účtovné obdobie je nižšia ako 100 000 eur.</p>
Zverejnenie	<p>Správa uvedená v článku 42 a konsolidovaná správa uvedená v článku 44 o platbách vlád sa uverejňujú v súlade s právnymi predpismi každého členského štátu podľa kapitoly 2 smernice 2009/101/ES.</p> <p>Ročná správa o platbách orgánom verejnej moci ako súčasť výročnej správy a konsolidovaná správa o platbách orgánom verejnej moci ako súčasť konsolidovanej výročnej správy sa zverejňuje v registri účtovných závierok.</p>

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Smernice 2013/34/EÚ a Zákona 431/2002 Z. z. v z. n. p.

V SR je v zákone. o účtovníctve uvedené, že účtovná jednotka, ktorá má povinnosť zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku, zostavuje konsolidovanú správu o platbách orgánom

verejnej moc, smernica EPaR č. 2013/34/EÚ rieši požiadavky na zostavovanie konsolidovanej správy o platbách vládam v článku 44.

Smernica EPaR č. 2013/34/EÚ v súlade so závermi samitu G8, ktorý sa konal v máji 2011 v Deauville, a s cieľom podporiť rovnaké medzinárodné podmienky uvádza, že by Európska komisia mala naďalej nabádať všetkých medzinárodných partnerov, aby zavádzali podobné požiadavky týkajúce sa podávania správ o platbách vládam. „V tomto kontexte je osobitne dôležité pokračovať v práci na príslušnom medzinárodnom účtovnom štandarde.“ Režim výkazníctva by mal byť predmetom preskúmania a správy Komisie do troch rokov od uplynutia lehoty na transpozíciu tejto smernice členskými štátmi. V preskúmaní sa zohľadní medzinárodný vývoj, najmä so zreteľom na zvyšovanie transparentnosti platieb vládam, posúdi sa vplyv iných medzinárodných režimov a zväží účinok na konkurencieschopnosť a bezpečnosť dodávok energie. Ukončiť sa má do 21 júla 2018. V tomto preskúmaní by sa mala zväžiť účinnosť režimu a zohľadniť medzinárodný vývoj vrátane otázok konkurencieschopnosti a energetickej bezpečnosti. V preskúmaní by sa tiež malo zväžiť rozšírenie požiadaviek na výkazníctvo aj na ďalšie priemyselné odvetvia a tiež otázka, či by sa mal vykonať audit tejto správy. Okrem toho by sa mali zohľadniť skúsenosti zostavovateľov a používateľov informácií o platbách a zväžiť, či by nebolo vhodné zahrnúť dodatočné informácie o platbách, ako napr. skutočné sadzby dane a údaje o príjmech, napríklad informácie o bankovom účte.

Záver

Zverejnenie informácií o platbách orgánom verejnej moci, ktoré musia zverejňovať veľké účtovné jednotky, ktoré sú obchodnou spoločnosťou a subjektom verejného záujmu, ktoré pôsobia v ťažobnom priemysle alebo v kľčovaní prirodzených lesov už za účtovné obdobie 2016 zvyšuje transparentnosť týchto platieb. Predmetom skúmania príspevku boli požiadavky na zostavenie a zverejnenie ročnej správy o platbách orgánom verejnej moci stanovené smernicami Európskej únie a právnou úpravou Slovenskej republiky. Základnou metódou skúmania vo vedeckej stati bola komparatívna analýza požiadaviek stanovených zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, ako právneho predpisu upravujúceho vykazovanie nefinančných informácií v SR a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ. Na základe porovnania spracovaných vo forme tabuliek možno skonštatovať, že SR transponovala všetky požiadavky smernice v skúmanej oblasti do svojej právnej úpravy. Slovenská republika pristúpila u emitentov cenných papierov pôsobiacich v ťažobnom priemysle alebo v kľčovaní prirodzených lesov povinných zostavovať ročnú správu o platbách ku veľkostným kritériám veľkej účtovnej jednotky, ktorá je v SR, v porovnaní s kategorizáciou podľa smernice 2013/34/EÚ, na úrovni stredných a veľkých podnikov. V SR sa nepristúpilo k zostavovaniu a zverejňovaniu samostatnej správy o platbách, ale ako súčasť výročnej správy, ktorá sa zverejňuje spolu s účtovnou závierkou v Registri účtovných závierok.

Príslušnosť ku grantovej úlohe

Príspevok je výstupom z riešenia projektu VEGA č. 1/0512/16 (2016-2018) „Zachovanie a rast majetkovej podstaty ako relevantný nástroj trvalo udržateľného rozvoja podniku“.

Literárne zdroje a iné odkazy

EUR-LEX (2018). *Smernica 2013/34/EU*. Retrieved from: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=EN>
Kareš, L., Kňázková, V. (2016). Interpretation of the results of control of the organization providing assurance services. In *Účetnictví a auditing v procesu světové harmonizace : sborník z 16. mezinárodní vědecké konference*. Praha : Oeconomica, 2016. pp. 84-91.
Lovciová, K. (2017). Particular features of the consolidated annual report. In *Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie*. Bratislava : EKONÓM, 2017, pp. 113-117.
Ondrušová, L. (2016). Management decisions in transfer pricing. In *Strategic Management : international Journal of Strategic Management and Decision Support*

Systems in Strategic Management. Subotica : Faculty of Economics in Subotica University of Novi Sad, 2016, vol. 21, no. 1, pp. 3-7.

Oriskóová, D. (2018). Zachovanie a rast majetkovej podstaty v európskych akciových spoločnostiach v Slovenskej republike. In *Zachovanie a rast majetkovej podstaty ako relevantný nástroj trvalo udržateľného rozvoja podniku*. Bratislava: EKONÓM, pp. 62-72. Zákon o účtovníctve. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v z. n. p. MFSR, 2018.